

Budapesti Levéltári Mozaikok

2024/4. szám

DOI: [10.56045/BLM.2024.4](https://doi.org/10.56045/BLM.2024.4)

ISSN: 2939-6921

URL: <https://leveltarimozaikok.bparchiv.hu/2024/03/22/leveltari-mozaikok-97/>

BIRÓ AURÉL

Magyarok a Francia Idegenlégióban
Kun László története

Kun László hazatérésekor tett kihallgatása alapján ismerjük meg gyermekkorát, Nyugatra szökésének indokait. Hogyan vált az idegenlégió katonájává, milyen laktanyákon keresztül vezetett útja Észak-Afrikába. Kiképzését követően hamarosan Indokínába vezényelték. Észak-Vietnam legveszélyesebb helyein szolgált. Bevetéseken nem sérült meg, de életben maradását mégis egy gyors orvosi beavatkozásnak köszönhette, mert vakbélgyulladásal került kórházba. Szolgálatá alatt tiszti iskolát végzett, érdemei elismeréseként több kitüntetést kapott, valamint többször előléptették. Leszerelése után csak három évre rá tért illegálisan haza. Kihallgatásakor számos magyar légióstársa nevét közölte. Életútjára 1958-ig találtunk adatokat.

Kulcsszavak: *Francia Idegenlégió, az első Indokínai háború, Algéria, Sidi-Bel-Abbès, Vietnam, Saigon, Cao Bang*

A magyar idegenlégiósok motivációi

1945-től 1949-ig, az osztrák és a jugoszláv határzár felállításáig, de még 1951-ben is számos magyar fiatal (kiskorú is) hagyta el Nyugat felé illegálisan Magyarország területét. A társadalmi, gazdasági, politikai mozgatórugók mellett a kíváncsiság, a fiatalos lázadás, vagy épp a rossz családi háttérből való menekülés lehetősége is vezérelte őket. A hagyományos családmódel felbomlása – valamely vagy mindkét szülő elvesztése, válás, különélés esetén –, a szülői gondviselés hiánya legjobban a gyerekeket veszélyeztette. Ennek következménye gyakran iskolakerülés, csavargás, rossz társaságba keveredés lett, a fiataloknak hamar meggyűlt a bajuk a törvénnyel. Többen közülük ekkor határozták el, hogy egy jobb élet reményében egyedül vagy kisebb társasággal Nyugatra szöknek. Ott azonban rövid időn belül megtapasztalták, hogy a feketén végzett kemény munkáért kapott bér a létfenntartáshoz is kevés, sőt, tartózkodási és munkavállalási engedély híján könnyen a hatóság látókörébe kerülhetnek. Ezért igyekeztek mind a csendőrségi igazoltatást, mind a katonai járőröket elkerülni, mert rövid időn belül több napra, vagy akár több hétre is fogdában találhatták magukat, és a hazatoloncolás veszélye is fenyegette őket. A légió ügynökei e kiszolgáltatott helyzetet kihasználva vadásztak ezekre a fizikailag és lelkileg meggyötört, könnyen befolyásolható fiatalokra, főleg Ausztria és Nyugat-Németország francia zónáiban. A légió ügynökei és toborzó irodáik szinte (akár illegálisan is) behálózták a két országot, és kiszámítható életet kínáltak a fiatalok számára. A légió az éhezés helyett ételt, ruhát, szállást, fizetést, szórakozást, valamint öt év szolgálati idő után (ha az illető túlélte) francia állampolgárságot ígért. Utóbbival már könnyebben jutottak munkához és tudtak lakást bérelni. Hiába volt azonban a sok ígéret, a továbbképzés lehetősége, a kitüntetés lebegtetése, már a fárasztó és megterhelő kiképzés alatt többen a szökésen gondolkodtak. Aki viszont maga mögött tudta mind a kiképzést, mind az indokínai bevetést, és kezébe kapta a leszerelést igazoló okmányt, megpróbált minél hamarabb letelepedni, új életet kezdeni. Idegenként ez nem ment könnyen, ráadásul a hazaiakkal való levelezések után egyre erősebben kezdte gyötörni őket a honvágy. Nem mindenki akart önszántából hazatérni, voltak olyanok is, akiket a külföldi kémhálózatok próbáltak beszervezni. Akik nem jutottak hivatalosan hazatérési papírokhoz, illegálisan jelentkeztek a magyar határőrségnél még a többéves börtönbüntetés lehetősége ellenére is. A hazatérők többsége itthon beilleszkedett és családot alapított, miközben a Belügyminisztérium szervei megfigyelés alatt tartották őket lakóhelyükön és munkahelyükön, kartont vezettek róluk, tudni akartak anyagi viszonyaikról, politikai irányultságukról. Kun László egyike azon mintegy 1050 magyar idegenlégiósoknak, akiknek története a Szerző hamarosan megjelenő könyvében olvasható.

Kun László rövid életrajza

1. kép. Kun László Cao Bang-ban 1949. február 4-én. (BFL XXV.4.f 5042/1955)

Sok társához hasonlóan Kun Lászlóról sem alkothatunk teljes életpályát bemutató életrajzot. Kihallgatása alapján pillanthatunk bele életébe, az ő szemszögéből ismerjük meg az idegenlégiót és az első indokínai háborút.

Sanyarú gyerekkora volt. Négyévesen félárva lett, az anyja elfordult tőle, gyerekként több intézetet is megjárta. Mindez bizonyosan közrejátszott abban, hogy 1945 nyarán, 14 évesen elhagyja hazáját. Ausztriában próbált szerencsét, de menekülteként a megélhetés nem volt könnyű. Így 16 évesen már a légióban látjuk. Kiképzése után Vietnamba helyezték, kitüntetésekert szerzett, érdemei miatt még elő is léptették. Az ötéves légiós ideje alatt számos magyarral szolgált együtt. Leszerelése után rövid ideig francia Észak-Afrikában dolgozott, majd Franciaországba költözött, ahol munkát és tartózkodási engedélyt kapott. Elképzelhető, hogy nem sikerült beilleszkednie, mert beutazási engedély nélkül visszatért Magyarországra (nem tudni, hogy önként vagy beszerzés útján). Itthon elítélték, de a szabadságharc végén kiszabadult és ismét Ausztriába szökött. Hamarosan azonban újra hazajött és kitöltötte a hátralevő börtönbüntetését. Kun Lászlóról az 1958-as szabadlára helyezése és a halála közötti évekről, már nem rendelkezünk információkkal.

Életrajz nagyító alatt

Kun László Mihály 1931. március 8-án született Budapesten.¹ Gyerekkorában Sződligeten (Attila u. 45.) lakott. Nyolc általánost végzett, önálló kisipari munkás, géplakatos, rádiótávírász,

¹ Az életrajzi és az indokínai tartózkodással kapcsolatos adatok forrásai: ÁBTL 3.1.9. V-141323. Jánosi Albert és társai [Kun László]; BFL XXV.4.f Fővárosi Bíróság iratai. Titkos ügykezelés alól kivont perek iratai. 5042/1955. Kun László büntetőpere.

munkanélküli, nőtlen, vagyontalan, büntetlen, sorkatona nem volt, magyar állampolgár, munkásszármazású, pártonkívüli, apja Kun István, anyja Tóth Teréz. Három testvére volt. Édesapja, aki önálló kisiparos szobafestő volt, 1935-ben meghalt, az édesanyja nem törődött a gyermekeivel, ezért 1945 előtt a bicskei, majd a pesthidegkúti és a budapesti árvaházi intézetben élt. Bicskén járta ki a négy elemi osztályt, majd a többit Budapesten és Sződligeten. Ezt követően Sződligeten maradt anyjánál és nevelőapjánál.

A kiképzés menete

Kun 1945 augusztus végén szökött ki Gergely Zoltánnal, Ritter Rudolfal, Fula Györggyel és egy ismeretlen társával. A Déli pályaudvarnál indultak el a nyugati határ felé. Kun társaival Kőszeg környékén lépett be Ausztriába, ahol 1947-ig tartózkodott. Az angol zónában a rendőrség tiltott határátlépés miatt három napra elzárta, majd egészségügyi vizsgálatra a Strass im Zillertal-i lágerbe küldték. Hat hét múlva a leobeni szénbányába szállították, majd később egy parasztgazdánál is dolgozott. 1947 márciusában Kehl² városában a *Deuxième Bureau* (DB, „második iroda”, Katonai Elhárítás)³ kihallgatta. 1947. március 28-án Innsbruck-ban Arató József és Majer Géza társaival belépett az idegenlégióba. A jelentkező iroda a nagykaszárnnyával szemben volt, amely két szobából állt, az utcáról volt a bejárata. Itt két hétig tartózkodott, ételmezt kapott, de a kaszárnnyán kívülre nem mehetett. Előny volt francia és német nyelvismerete. Innen vonattal a dél-német Bodeni-tó mellett lévő Friedrichshafenbe szállították. Ott egy hétig tartózkodott, ahol egy francia, két barakkból álló lágerbe helyezték el. A tábor közvetlenül a tó partján feküdt. Orvosi vizsgálaton esett át, jelzésnélküli angol egyenruhát és francia sapkát kapott. Aláíratott vele egy már Innsbruckban kitöltött ívet, ahol az orvosi szakvélemény is ki volt töltve. Ezt követően egy hónapra a kehl-i sorozó kaszárnnyába vitték, ahol ismét orvosi vizsgálaton esett át és a *Deuxième Bureau* is kihallgatta. A kaszárnny területét nem hagyhatta el. Az említett katonai elhárításnak négy-öt helyisége volt a kaszárnny területén, őt egy magyar nemzetiségű tizedes hallgatta ki. Ez mintegy másfél órát vett igénybe. Kíváncsiak voltak arra, hogy miért akart a légióhoz csatlakozni, beszélgettek a személyi körülményeiről és a szakmájáról. Születési évként 1926-ot írt be, mert különben fiatal kora miatt nem vették volna fel. Az orvosi vizsgálat viszont megállapította a hamis születési dátumot. Végül felhívták a figyelmét arra, hogy csak az lehet légiós, aki semmilyen háborús bűncselekményt nem követett el Franciaország ellen, illetve nem vett részt népellenes büntetttben.

1947. április első napjaiban, kb. 200-220 társával elindultak Kehlből hét teherautóval a francia határon át Strasbourgba. Innen vonattal, Lyonon keresztül érték el Marseille-t,⁴ ahol szintén kihallgatta az elhárítás. A kaszárnny területét nem hagyhatta el, de azon belül a szabadidejével maga rendelkezett. Kartotékokat készítettek róla és lefényképezték, majd aláíratott vele az ötéves szerződést. Újabb orvosi vizsgálat alá vetették. A kaszárnnyában kb. 40–45 magyar fordult meg, sok volt köztük az egykori csendőr.

² Határváros Németországban, 1946–1949 között francia közigazgatás alá tartozott, utána visszakerült Németországhoz, légiós átvizsgáló és gyűjtőtábor, orvosi vizsgálat helye. A „második iroda” kihallgatóhely volt, többen itt léptek be a légióba.

³ Ezúton szeretném megköszönni Lukács Anikónak a fordítást.

⁴ Az európai városokban jelentkező légiósokat a Fort Saint Nicolas-ban (Szent Miklós-erőd) gyűjtötték egybe, ahol egy légiós kaszárnny épült ki a tengerparthoz közel, egy magas sziklán. Többen itt írták alá az ötéves szolgálati időt. A légiósokat itt szerelték fel, illetve le. Elosztó központ is volt. Innen másfél napig tartó hajóúttal tovább vitték őket az algériai Oranba, majd szárazföldön a Sidi-Bel-Abbès-i légiós központba.

A kaszárnya közvetlenül a tengerparton feküdt, régi erődítmény volt, amely két épületből állt. Az egyik volt a főépület, benne székel a sorozóbizottság, míg a másik épületben a haditörvényszék és a katonai börtön kapott helyet. A katonai börtön egyik része a kaszárnyán belül, a másik a kaszárnyától távolabb egy magas hegy tetején helyezkedett el. Az előbbiben a börtönőrök légionisták, a másikkban pedig – ahol egyéb bűnözőket helyeztek el – idegenek voltak. Az utóbbiak egyenruhája amerikai, a sapkájuk piros tetejű, bojtos volt.

Kunt 1947. április 25-én szállították 600–800 társával Oranba.⁵ A hajóút másfél napig tartott. Oranból teherautóval a kb. 50 km-re délre fekvő Sidi-Bel-Abbès-i⁶ kaszárnyába vitték őket. Itt már a katonai rendőrség őrizete alá kerültek, a szállításuknál ők biztosították mindkét oldalról a menetet. Megkezdték az egyéves kiképzését, de először alá kellett írnia a végleges ötéves szerződést, amiért 1500 frankot kapott. Orvosi kezelésen esett át, védőoltásokat kapott, hogy bírja a sokszor elviselhetetlen éghajlatot. A Katonai Elhárítás utolsó szűrő kihallgatása is megtörtént, itt azt vizsgálták, nem követett-e el Franciaország elleni bűncselekményt. (Aki igen, azt hadbírótság elé állították vagy kiutasították Franciaországból.) A Katonai Elhárítás négy helyiségből állt, ahol egy magyar származású törzsőrmester hallgatta ki.

Ezt követően az újoncokat századokba osztották be, ekkor közölték, hogy ki milyen alakulathoz kerül, milyen kiképzést kap. Kun László Sidi-Bel-Abbès-ben kapott rádiós, Oranban gyalogsági kiképzést.⁷

A kiképzésének első szakasza alaki és fegyveres, harcászati kiképzésből állt, délutánonként francia nyelvet és a rádiózás elméletét tanulta. Emellett megismertették vele a katonai rangjelzéseket és sokat sportolt. A második félévben már a rádiózás került előtérbe. Megtanulta a rádió adás-vétel szerkezeti felépítését és működését, a morze és a rádió abc-t, megismerte a gépek típusait és működését. Alaposabban az adás-vételhez szükséges ismereteket sajátította el. A sifírozást⁸ is légionisták végezték, de ők csak franciák lehettek, közvetlenül a Katonai Elhárítás (DB) beosztottjai. Kun László a távirat tagosítását tanulta meg, amely három csoportra oszlott: 1. Olvasható értelmes-nyílt szövegű, ezen történtek a meteorológiai jelentések. 2. Betűs számos, kevert szövegű, itt egyes szavak, kifejezések voltak sifírozva. 3. Számjegyekből álló távirat, ily módon továbbították a titkos hadi jelentéseket. Rövid, közép és hosszú hullámhosszon dolgozott. A hullámok beállítását és számát a rádiós tiszt rejtjelezett táviratban kapta és esetenként ő közölte, állította be a készüléket.⁹ Ekkor Agadir,¹⁰ Arzew,¹¹ Fez,¹² Mers-el-Kébir,¹³ Tlemcen¹⁴ légiós településeken fordult meg.

⁵ Ouahran, kikötőváros Algériában, ahol légiós kaszárnya, pihenőtábor és parancsnokság, kórház, reptér is működött.

⁶ Város Algériában, Orantól 50 km-re délre, az idegenlégió központja volt 1962-ig. Az itt álló épületegyüttest 1842–1860 között emelték.

⁷ A gyalogosokat Saidába (Saïda, ma Algéria), a páncélosokat és a gépkocsizókat Oujda-ba (Vuzsda, Uzsda, ma Marokkó), az ejtőernyősöket Orleansville-be (El Asnam, ma Algéria) vitték, a műszakosok, a sport- és a művészs századok helyben, Sidi-Bel-Abbès-ben maradtak.

⁸ Rejtjelezés, titkosírás.

⁹ Itt az ER. 26. bisz. típusú francia adóvevő készüléket, az ER. 7. szintén francia Modera készüléket, az ER. 19. angol, háton hordozható, oldalán antennás gépet, az ER. 22. és 23. angol és 24. kanadai adóvevőt gépkocsiban vagy rádióállomásokon beépítve, az SCR. 317–316. amerikai adóvevőt, az előbbi rádióállomáson, a 335–336. parancsnoki gépkocsiba beépítve használta.

¹⁰ Kikötőváros Nyugat-Marokkóban, a tunéziai PSLE, vagyis motorizált légiós szaharai rendőrség helye, itt légiós kiképző és nagy reptér, illetve Fort Sud néven egy régi erőd is állt.

¹¹ Kikötőváros Északnyugat-Algériában, ahol légiós erőd és parancsnokság, üdülőhely, rádiós szakasz, élelmezési beszerző központ működött.

¹² Város Észak-Marokkóban, kiképzőhely gyalogsági és hegymászók részére, reptér, a 4. REI központja volt.

¹³ Hadikikötő Észak-Algériában, Oran közelében, kihajózás volt Indokína felé.

¹⁴ Város Északnyugat-Algériában.

Indokína

1948 januárjában fejeződött be Kun kiképzése, tizenegy rádiófajta kezelésből tett vizsgát, ami után örvezetői rangot kapott. A franciák egy feltöltött ezredet állítottak fel a REO 48.B. jelzés alatt. Kun Lászlót a 3. idegenezredbe irányították, ott kapott beosztást, a tiszteken kívül mindenki idegen állampolgár volt. 1948. március 23-án éjjel a Nantes nevű amerikai hajóval hajóztak ki Oranból. A hajón hozzávetőlegesen 1000 légionista utazott, Port Saidig, a Szuezi-csatorna torkolatáig, majd a Vörös-tengeren át Dzsibutiba, onnan Szingapúr, majd Saigon következett. A hajón kb. 30–40 magyar lehetett. Kunt a 3. ezredhez irányították. Saigonból tovább vitték őket hajóval Haiphongba,¹⁵ ahonnan amerikai gyorsnászádokkal mentek Khe Tuba,¹⁶ utána autóval Lang Sonba,¹⁷ majd That Khe¹⁸ és Dong Khen¹⁹ keresztül Cao Bangba²⁰ a zászlóaljtörzshöz.

2. kép. Kun László (fotó közepén) légiós társaival Cao Bangban 1949. március 6-án.
(BFL XXV.4.f 5042/1955)

Kun vallomása szerint a zászlóaljuk négy századból állt, és efölött állt maga a zászlóalj törzs. Legénységi összlétszámuk kb. 600 légiósból állt, amelyet tüzérségi és páncélos erőkkel

¹⁵ A Vörös-folyó torkolatánál (Tonkin) fekszik, körülbelül 100 km-re keletre a fővárostól, Hanoitól. Az ország északi részének legjelentősebb kikötővárosa és Vietnam harmadik legnagyobb városa. A franciák alapították 1880 körül. A városban egy kórház is működött, ahol a sebesült légiósokat is ellátták.

¹⁶ Helység Észak-Vietnamban.

¹⁷ Város az egykori 4. számú gyarmati út mentén, Vietnam távoli északi részén (Tonkin), Lạng Son tartomány központja, közúton és vasúton is megközelíthető Hanoiból. A városban kórház is működött, ahol a sebesült légiósokat is ellátták.

¹⁸ Város az egykori 4. számú gyarmati út mentén, Észak-Vietnamban (Tonkin), a Lạng Son tartományban, közel a kínai határhoz.

¹⁹ Központi település az egykori 4. számú gyarmati út mentén, az észak-vietnami (Tonkin) Cao Bằng tartományban, Thạch An körzetben, a település a Đông Khê csata helyszíne volt. A településen francia (légiós) temető feküdt.

²⁰ Város az egykori 4. számú gyarmati út mentén Vietnam északi részén (Tonkin). Cao Bằng tartomány központja és legnagyobb települése. A Bằng Giang folyó partján található, és körülbelül 30 kilométerre fekszik a kínai Guangxi régió határától. A településen légiós tizedesi iskola működött. A városban kórház is működött, ahol a sebesült légiósokat is ellátták.

támogattak. Ez utóbbi, a 3. páncélos ezred, valójában mindössze egy páncélos osztag volt. A zászlóaljhoz tartozott a kórház személyzete is. A tüzérségnek hat ágyúja, azaz két útege volt, a páncélosoknak három harckocsija, hét roham páncélautója és további három páncélautója. Egy légiós raj (a zászlóaljat alkotó századok legkisebb alegysége) a következő rendszeresített fegyverzetet harcolt: egy angol Brent táras golyószóró, hat automata Thomson géppisztoly, egy távcsöves nehézpuska, három automata puska/messzehordó és egy revolver. Továbbá fejenként két kukoricagránátot és detonációs francia kézigránátot osztottak ki. Fentiekén kívül rajonként egy-két japán kézi aknavetővel voltak felszerelve.

A „poste”-okon²¹ (helyőrség) külön fegyverzet volt. Négy ilyen „poste”-t alakítottak ki, amely a hatáskörükbe tartozott: pl. Phu Tong Hoa,²² Bac Kan,²³ Na Phac.²⁴ Ezeket két-két ágyúval, néhány harckocsival látták el. Bac Kan és Cao Bang között 190 km hosszú összeköttetési utat kellett fenntartani és biztosítani, amit esetenként a kínai (kommunista és a nacionalista) csapatok támadtak meg, ugyanis Cao Bang közvetlenül a kínai határ közelében feküdt. A kínai kommunista csapatok fegyvereket és egyéb anyagokat szállítottak a vietnami kommunista felkelőknek, a légiósoknak ezt kellett megakadályozniuk.

Kun ekkor a Cao Bang-i parancsnokság alá tartozott, de Bac Kanban állomásozott 1948 májusától 1949 márciusáig. Közben a hat hónapos tizedesi iskolát már Cao Bangban végezte. Nemsokára perforált vakbélgyulladásal operálták, majd vérhas és malária is fellépett nála. Ezért Do Sonba²⁵ egy légiós üdülőhelyre utalták be egy hónapra. 1949 szeptemberében újra Cao Bangba vezényelték, majd az ezredparancsnokságot és az 1. zászlóaljat Lang Sonba helyezték át. Itt ért véget 1950 júniusában az indokínai kétéves frontszolgálat, ahol rádiós őrmesterként szolgált.

Elmondása szerint a légióknak voltak védett falvai, ezekre tilos volt lőni, ezekben katolikus templom állt, vagy kínai település volt. Az itt élő lakosság nem is menekült el és a légiósokkal is barátságosak voltak. Bizonyos falvak egy-egy „poste” parancsnokának a védelme alatt álltak, és a helyőrségnek adott élelemért cserébe a légiósoktól fegyvert és védelmet kaptak. Ezek voltak a Bao Dai-féle falvak.²⁶

Kun két bevetésben vett részt, 1948. június 25-én Phu Tong Hoa, és 1950 áprilisában a kínai nacionalisták ellen Col de Loung Phai²⁷ környékén. Az utóbbinál megjelentek a női partizáncsapatok is. 1950-ben Lang Sonban kapta meg az „idegenlégió tűzkeresztjét” ezüst fokozattal. Ezt az addigi indokínai frontszolgálat miatt érdemelte ki, mert több tűzharcban vett részt. A „gyarmati kitüntetés” That Kheben kapta meg 1950 elején. Ez annak járt, aki a gyarmatokon szolgált. Az az emlékéremnek számító „önkéntes medal”-t Sidi-Bel-Abbès-ben nyújtották át. A „kék medal”-t az amerikaiak adták az ezrednek, itt a 3. ezredben minden légiós megkapta. Ezen kívül még megkapta az ezredkitüntetés jeleit is. 1948 decemberében örvezető,

²¹ Őrhely, őrtorony, állomáshely, állás, erőd, amelyeket a vietnamiak gyakran megtámadtak, a szerkezetük miatt sérülékenyek voltak. Ilyen erődökkel próbálták a franciák a vidék fellett ellenőrzést gyakorolni.

²² Kis falu Észak-Vietnamban (Tonkin) az egykori 3. számú gyarmati út mentén. 1948. július 25-én itt zajlott le egy csata a vietnamiak és a franciák között, amely 1948. július 28-án a franciák győzelmével zárult.

²³ Bắc Cạn Vietnam egyik tartománya. Az északkeleti régióban (Tonkin) található, Hanoi fővárosától északra. Bắc Kạn városa a tartomány központja, az egykori 3. számú gyarmati út mentén fekszik.

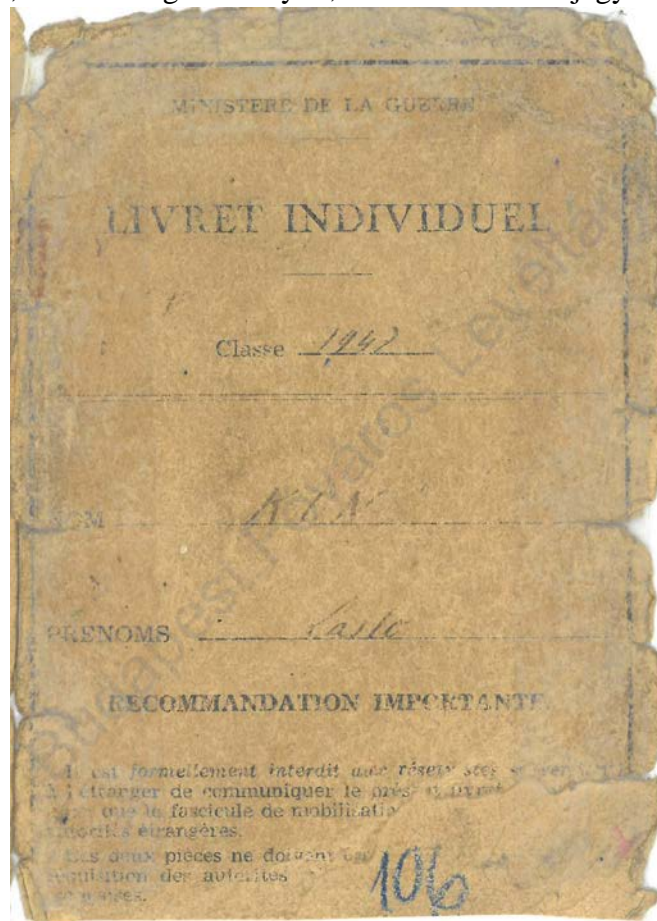
²⁴ Település az egykori 3. számú gyarmati út mentén, a Ngãn Son körzetben, Bắc Kạn tartományban, Észak-Vietnamban (Tonkin).

²⁵ Haiphong városi kerülete, Vietnam harmadik legnagyobb városa (Tonkin).

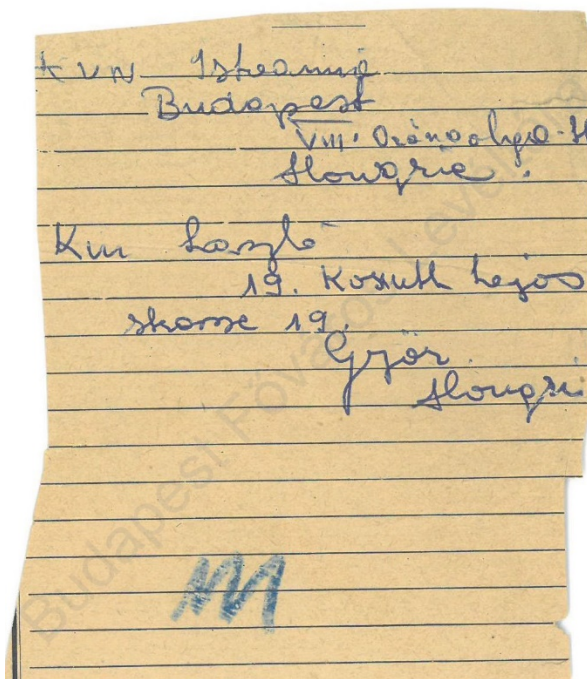
²⁶ Vietnami császárpárti alakulat nevéből ered. Bao Dai 1913-ban született és Vietnam utolsó „báb” császára volt 1925–1945 között. 1946-ban elhagyta hazáját, 1949-ben egy rövid időre Vietnamba, majd 1954-ben még visszatért Dél-Vietnamba. 1955-ben onnan is mennie kellett és Párizsba költözött, ahol 1997-ben meghalt.

²⁷ Loung Phai hágó, szoros, terület az észak-vietnami Lạng Sơn tartományban (Tonkin), az egykori 4. számú gyarmati út mentén.

1949-ben tizedes, 1951-ben őrmesterré léptették elő. 1952. április 28-án szerelt le, ez olvasható a légiós könyvében is, ahol a szolgálati helyeit, kitüntetéseit is feljegyezték.

3. kép. Kun László légiós könyve (BFL XXV.4.f 5042/1955)

4. kép. Kun László légiós könyvéből: szolgálati helyei, beosztásai és kitüntetéseinek felsorolása. (BFL XXV.4.f 5042/1955)

A légióban az 1. század 2. szakasz egészében magyarokból állt, akik emellett jó barátságban álltak egymással. Kun László a következő harmincöt magyarral szolgált együtt a légióban.²⁸

Kun Lászlóval együtt szolgáló magyar légiósok

Sorszám	Név	Személyes adatok
1.	Andik András vagy István	kb. 45 éves állomásfőnök volt, 1945-ben ment Nyugatra, hátrahagyta két gyermekét. 1948-ban belépett a légióba, 1949-ben már szakaszvezetővé léptették elő. Továbbszolgáló maradt, később Sidi-Bel-Abbès-be helyezték vissza.
2.	Arató József	kb. 40 éves, budapesti lakos, az I. ker. Vöröskereszt kórház orvosa. A 2. világháború alatt került Nyugatra, hadnagy vagy főhadnagyi rangban. Álnéven szerepelt, Marseille-ben a légió kórházában dolgozott, civil orvosként.
3.	Asztenteufeld Ferenc	kb. 32 éves, bajai lakos, műszerész volt, családi okok miatt hagyta el Magyarországot, légiósként Cao Bang-ban is műszerész volt, törzsőrmester, továbbszolgáló lett.
4.	Béres József	kb. 30 éves, 1946-ban lépett be a légióba, továbbszolgáló volt. A section protection nevű alakulatnál szolgált, amely közvetlenül az ezredes/parancsnokság testőrségét adta. Ők állig fel voltak fegyverezve, köztük lángszóróval is. Magas rangú személyeket kísértek. 1949-ben őrmester lett.
5.	Csordás Lajos	kb. 32 éves, 1948-ban lépett be a légióba. Cao Bangban már rádiós-tizedessé lépett elő, Dong Khe-nél ejtőernyősként vetették be, ahol könnyebb sérülést szerzett.
6.	Dobó István	kb. 35 éves, budapesti lakos, izraelita felekezetű, továbbszolgáló, egy spanyol-francia nőt vett feleségül
7.	Fula György	kb. 30 éves, budapesti lakos (IX. városi házak egyikében lakott) volt, apja hentes volt, 1946-ban lépett be a légióba, Cao Bnagban tizedesgépkecsiző volt a parancsnok autóján, továbbszolgáló lett, az egyik ujját elvesztette.
8.	Gergely Zoltán	1928. február 28-án született Budapesten, alsógödi lakos, 8 általánost végzett, apja Gergely János, anyja Jenkl Júlia, egy testvére volt. 1945 augusztusában katonai szolgálatot látott el, majd Nyugatra szökött és belépett a légióba.
9.	Hájas (gúnyneve Tulipán)	golyószórós volt a légióban, sok kitüntetéssel

²⁸ BFL XXV.4.f 5042/1955.

10.	Hidvégi (Pacolai) nevű személy	kb. 25 éves, orvos vagy vegyész volt, budapesti lakos. Leszerelése után Párizsba került, ott megnősült és született egy gyermeke.
11.	Jászi nevű személy	egykori ökölvívó volt
12.	Khüne Lóránt	egy mezőgazdasági gépgyár tulajdonosának volt a fia, kb. 23 éves, légióban továbbszolgáló lett, alhadnagyi rangban rádió-távírársz volt. Később újra visszatért Indokínába.
13.	Kuksi gúnynevű személy	továbbszolgálóként maradt a légióban
14.	Majer (Majjer) Géza	kb. 38 éves, a debreceni színház színésze volt. Zászlós rangban egy munkatábor parancsnokaként került Nyugatra. A légióban továbbszolgálóként a katonai rendőrségnél szolgált, talán őrmesteri rangban Setif-ben.
15.	Majorosi Béla	egykori csendőr százados, 1945-ben a családjával ment nyugatra, 1946-ban belépett a légióba, raktárban dolgozott, őrmesteri rangban. Továbbszolgálóként Sidi-Bel-Abbès-ben élt a családjával.
16.	Makk 7-es gúnynevű személy	továbbszolgálóként maradt a légióban
17.	Matessza Sándor	kb. 27 éves, nőtlen, 1953-ban szerelt le a légióból, strasbourg-i lakos, ahol a Vörös Kakas fogadóban lakott a 42 Grand Rue-n, a városban egy építőipari vállalatnál dolgozott mint betanított kőműves.
18.	Molnár János	kb. 24 éves, továbbszolgáló
19.	Najcsa Ferenc	kb. 26 éves, a légióban autószerelő volt és továbbszolgáló lett
20.	Palfi Gyula	kb. 24 éves, leszerelt és egy párizsi gyárban dolgozott
21.	Pesi Ferenc	kb. 25 éves, 1948-ban csatlakozott a légióhoz, ahol felderítő-járőr volt. Leszerelt és Párizsba költözött, ahol gyári segédmunkásként kereste a kenyerét.
22.	Rédl Ignác (gúnyneve Gunár)	budapesti (XIII. ker.) lakos volt, továbbszolgáló
23.	Rézbányai Béla	volt budapesti lakos, a légióban rádiós lett, Sidi-Bel-Abbès-ben élt, továbbszolgáló volt. Nős, egy spanyol nőt vett el, egy gyermeke született tőle.
24.	Sáfrány (gúnyneve Biczán) nevű személy	kb. 30 éves, 1953-ban leszerelt, komornyik lett Marseille-ben
25.	Sarkadi Ferenc	kb. 40-44 éves, volt katonatiszt, a légióban az ezredirodán dolgozott, a Gazdasági Hivatalban. Ő is Bac Kannál szökött át fegyveresen a vietnamiakhoz. Intelligens, művelt ember volt, tökéletesen beszélt franciául. Élénken érdeklődött minden magyar légiós iránt.
26.	Stark Ferenc	kb. 28 éves, egykori artista, 1947-ben szökött Nyugatra és 1948-1953 között szolgált a légióban, őrmesteri rangban szerelt le. Párizsba

		ment, ahol összeállt egy helyi nővel, akitől gyermeke is született. Az ottani XX. kerületben lakott és a Citroën autógyárban hegesztő lett.
27.	Szegedi Gyula	kb. 30 éves, megsebesült, sok légiós kitüntetést kapott, a saigoni 13. féldandárban harcolt. Megkapta a francia állampolgárságot, Párizsban segéd munkásként dolgozott, nőtlen maradt.
28.	Tapoviczky János	kb. 30 éves, rádiós vizsgát tett, a sportszázadhoz került, később szakaszvetetővé vált és átkerült a katonai rendőrséghez
29.	Tartós Károly	kb. 45 éves, budapesti lakos volt. Zászlósként került Nyugatra. 1952-ben idegsokkot kapott a légióban.
30.	Tóth Győző	kb. 37 éves, kispesti sofőr volt, a háború során került nyugatra. A légióban rádiós iskolát végzett, majd Inkokínában egészségügyi beosztást kapott.
31.	Tóth Győző	a rádiósokhoz került kiképzésre
32.	Tóth József	kb. 26 éves, tizedes volt a légióban, leszerelt és Párizsban telepedett le
33.	Tóth József	kb. 36 éves, volt hentes, magyar katonaként került Nyugatra
34.	Üveges József	kb. 27 éves, 1947-ben lépett be a légióba. Gyalogos alakulathoz került, 1948-ban Bac Kanba (Bac Can) fegyveresen megszökött és átállt a vietnami felkelők oldalára.
35.	Valkó János	kb. 28 éves, légiós törzsőrmester, rohamzászlóaljnál szolgált Bac Kanban, továbbszolgálóként maradt a légónál. Csényi Dezső légiós szerint az algériai háború után kivégezték.

5. kép. Kun László fotója. (BFL XXV.4.f 5042/1955)

CAISSE PRIMAIRE CENTRALE DE SÉCURITÉ SOCIALE DE LA R. P. 75 A
CARTE D'IMMATRICULATION ET D'AFFILIATION
 [NAT.] N° D'IMMATRICULATION A LA SÉCURITÉ SOCIALE | [RÉGIME] [CENTRE]
 F. I 26 03 99 II2 076 IO 30I
 KUN
 Laszlo
 IO7, quai de Valmy
 IO°
 I.4.50
 [DATE D'EFFET 1re IMMAT.] [ÉVENTUELLEMENT N° D'IMMAT. AUX ASS. SOC.]
 C. MIL A 754 28.10.52 DUPLICATA
 Le Directeur de la Caisse : *[Signature]* s. 180c
 1050

Pour percevoir le montant de ses prestations, l'assuré se présentera
A DATER DU | **A L'ADRESSE SUIVANTE**
 OP.20.7.54
 Ne pourra se présenter au centre 30I
 II, rue Beaurepaire IO° qu'à compter
 du IO.8.54
 Adresses successives de l'assuré :
[Signature]

6. kép. Kun László 1952. október 28-án kiállított társadalombiztosítási kártyája.
 (BFL XXV.4.f 5042/1955)

AVIS IMPORTANT

Tout étranger exerçant sur le territoire de la France métropolitaine une activité professionnelle salariée, doit posséder une carte de travailleur (décret n° 46.1340 du 6 juin 1946, article 1er, § 1er)...

Il est interdit à toute personne d'employer un étranger non titulaire de la carte de travail. Il est également interdit d'employer un étranger dans une catégorie professionnelle ou une profession autres que celles mentionnées sur ladite carte (article 1er, § 2, du Code du Travail)...

L'étranger qui demande la délivrance d'une carte de travailleur au moment de son entrée en France, est tenu de produire un contrat de travail visé par le Ministère du Travail et de la Sécurité Sociale...

La présente carte donne à son titulaire le droit d'exercer pour une durée de trois ans, sur l'ensemble du territoire de la France métropolitaine, la ou les activités professionnelles salariées mentionnées page 2 (décret n° 46.1340 du 6 juin 1946, article 4, § 1er et 2)...

Elle peut être renouvelée une ou plusieurs fois. Les demandes de renouvellement doivent être présentées aux Services de main-d'œuvre dépendant du Ministère du Travail et de la Sécurité Sociale au cours du dernier trimestre de validité de la carte (décret n° 46.1340 du 6 juin 1946, article 5, § 1er)...

Elle doit être présentée à toute réquisition des autorités chargées du contrôle des conditions de travail (décret n° 46.1340 du 6 juin 1946, article 1er, § 3 in fine)...

SANCTIONS : L'employeur qui aura contrevenu aux prescriptions des articles 61 à 64 A du livre II du Code du Travail sera puni d'une amende de 3.000 à 12.000 francs pour chaque infraction constatée.
 Cette sanction pénale ne sera pas applicable.

REPUBLICQUE FRANÇAISE
 MINISTÈRE DU TRAVAIL
 ET DE LA SÉCURITÉ SOCIALE
**CARTE ORDINAIRE
 DE TRAVAIL
 À VALIDITÉ LIMITÉE.**
 C N° 323 011
 NOM : *KUN*
 Cette carte ne peut tenir lieu de carte de séjour.
 Elle est valable, en ce qui concerne les étrangers après deux ans au moins, à l'accompagnement de la carte de séjour ou du récépissé en tenant lieu, délivrés par les services du Ministère de l'Intérieur.

7. kép. Kun László 1954. január 7-én kiállított munkavállalási engedélye.
 (BFL XXV.4.f 5042/1955)

8. kép. Kun László 1954. március 17-én kiállított tartózkodási engedélye. (BFL XXV.4.f 5042/1955)

Élet az idegenlégió után

Kun László a leszerelését követően 1952 novemberéig Észak-Afrikában dolgozott segédmunkásként egy vastelepen, majd a tengeren halászokkal. 1952. október 28-án váltotta ki a francia társadalombiztosítási kártyáját. 1953–1954 októbere között Párizsban, a Citroën autógyárban alkalmazták segédmunkásként és a francia fővárosban lakott (8 Rue de la Ville-Neuve). 1954. január 7-én kapta meg a munkavállalási engedélyét, március 17-én a tartózkodási engedélyét. Mivel a párizsi konzulátuson nem kapott Magyarországra beutazási engedélyt, ezért 1954 októberében azzal a szándékkal indult el Ausztrián keresztül Magyarországra, hogy hazajön édesanyjához és testvéreihez. Párizsból vonattal Lyonba utazott, onnan szintén vonattal ment Genfbe, majd Bernbe. Bernből gyalog folytatta útját, de Liechtensteinnél elfogták és két napra elzárták. 1954 novemberében Innsbruck felé vette az irányt, mivel a beutazási engedélyre több hónapot kellett volna várnia, így 1955. január 6-án Bécsből vonattal indult Hegyeshalomig, ahol beutazási okmányok nélkül a határőrség elfogta. 1955. január 7-én Csornán előállították, majd 1955. január 10-én Győrben a BM Győr-Sopron Megyei Főosztály Vizsgálati Osztálya megkezdte a kihallgatását. Ekkor készült róla fotó és ujjlenyomat.²⁹

9. kép. Kun László letartóztatásakor készített fotója. (BFL XXV.4.f 5042/1955)

²⁹ BFL XXV.4.f 5042/1955.

A Fővárosi Bíróság 1955. június 10-én a népek háború utáni békés együttélésének megzavarására alkalmas magatartással elkövetett háborús bűntett és tiltott határátlépés büntette alapján két év börtönre, valamint 200 forint vagyonekobzásra ítélte, politikai jogainak gyakorlásától két évre eltiltották. A Legfelsőbb Bíróság 1955. augusztus 17-én elutasította fellebbezését. 1956 márciusában feltételesen szabadlábra helyezték, ezután megnősült és az Inotai Alumínium Kombinátban helyezkedett el lakatosként. 1956. augusztus 26-án kihágás miatt visszautalták a hátralevő büntetésének letöltésére. 1956. október 31-én a forradalom és szabadságharc idején ismét szabadlábra került. Ekkor felesége elhagyta, majd 1956. december 10-én Nyugatra csalta. Kun László a határt Levél községnél lépte át. December 16-án Bécsben jelentkezett a magyar konzulátuson, ahol kapott egy hazatérési igazolást, amivel december 19-én hazatért. December 20-án ismét őrizetbe vették és különböző helyeken (a budapesti Fő utca, Kistarcsa, Tököl) tartották fogva 1958. január 20-ig. Szabadulása után rögtön őrizetbe vették, hogy letöltse az eredeti büntetésének teljes idejét, amely 1958. szeptember 16-ig tartott.³⁰

Felhasznált források

Állambiztonsági Szolgálatok Történeti Levéltára (ÁBTL)

3.1.9. V-141323. Jánosi Albert és társai [Kun László].

Budapest Főváros Levéltára (BFL)

XXV.4.f Fővárosi Bíróság iratai. Titkos ügykezelés alól kivont perek iratai. 5042/1955. Kun László büntetőpere.

Impresszum Budapesti Levéltári Mozaikok

A kiadó neve: Budapest Főváros Levéltára
A kiadó székhelye: 1139 Budapest, Teve u. 3–5.
Felelős kiadó: Dr. Kenyeres István főigazgató

Főszerkesztő: Dr. Simon Katalin
Szerkesztőség: Fazekasné Dr. Toma Katalin, Dr. Fehér Csaba, Dr. Garami Erika, Dr. Ternovác Bálint, Dr. V. László Zsófia, Tóth Gergely (technika- és honlapfelelős)

A szerkesztőség elérhetősége: 1139 Budapest, Teve utca 3–5.; 1554 Budapest, Pf. 41.
e-mail: mozaikok@bparchiv.hu

³⁰ Uo.